

INNGANGEN: Inngangsportalen til Auschwitz I med dens grusomme løgn. Arbeid gjorde ingen fri.

Vegen gjennom Polen

Vi er 30 idealister underveis til Polen med fire tonn innsamlet utstyr. Vitaminer, hudkremer, såper og vaskemidler, bind og bleier, håndklær og laken, barnetøy og leker. Pluss et hypermoderne «pulsoximeter». Alt samlet inn på grunnlag av behovslistene fra forrige besøk — i Gdansk-distriktet i november. Nå dukker vi opp igjen på de samme institusjonene, og gjen-synsgleden er stor. Tårene står i øynene på nonnene: — Så dere kommer virkelig tilbake. Dere har ikke glemt oss!

Våre polske kontakter har også plukket ut et par institusjoner for gamle et stykke fra Warszawa.

Møtet med disse blir en ny sterk opplevelse. Gamle mennesker, sjuke, utviklingshemmede, funksjonshemmede og friske stuert sammen under ubeskrivelige forhold. Det er 10 centimeter mellom sengene, og 30 mennesker i ett rom. Det er en stank og et syn som gjør at vi straks vil ut. Men ikke før vi har fått høre hva de

trenger mest: Madrasser, dopapir, vaskemidler, sengetøy, klær, smertestillende medisiner, rullestoler, krykker, proteser, tannkrem...

Turen forløper ellers ikke uten dramatik. En av kveldene i Gdansk ble vi vitne til et voldsomt slagsmål mellom to ungdomsgjenger rett ved siden av

bussen vår. Knivstikk og brutale spark satte skrekk i våre ungdommer. Sjøl om vi sikkert kunne ha dumpet bort i lignende episoder også hjemme, skal vi ikke vifte bort denne episoden for lett. Det er helt på det rene at ungdomsgjenger over hele Øst-Europa spesialiserte seg på å rane rike turister fra vest. Kanskje ikke så rart heller, at polske ungdommer reagerer med sinne og hat når de ser velfødde vest-europeere stige ut av sine Mercedeser for å beskue og fotografere elendigheten.

En annen selsom opplevelse hadde vi nattetid på vei fra Warszawa til Krakow. Plutselig vinkes bussen til side av tre uniformerte politimenn. Etter noen sekunders ilter prat sier vår polske guide til sjåføren: — Lukk døra og kjø!

Politifolkene var ute etter penger. De var fulle, uforskammede og ville botelegge oss for uriktig kjøreløys. Uten vår polske venn hadde vi punget ut, blåøyde og redde.

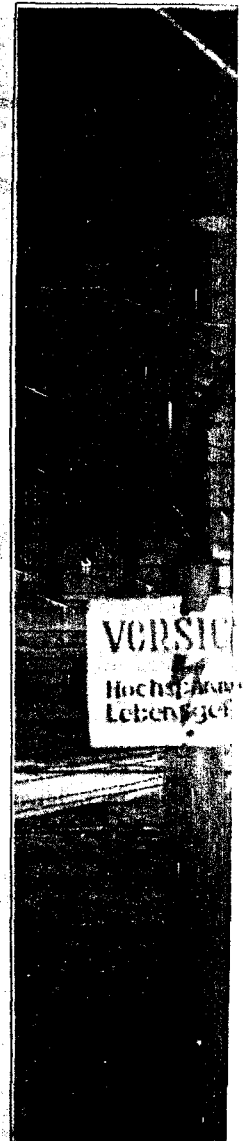
KOSEDYR: Vårt største kosedyr blir overlevert til nonneklosteret ved Pelpin. Sammen med nonnene vår guide Anna (t.v.) og Kjersti Sendrud fra folkehøgskolen.

KONTAKT: Her har Trine Ludvigsen fått god kontakt.

Målet nådd

Solidaritetsgruppa ved Elverum Folkehøgskule takker alle privatpersoner, skoler, firmaer og bedrifter som har støttet Polenaksjonen. Målet på 20.000 kroner er nådd, og pulsoximeteret er innkjøpt og overlevert til avdelingen for barn med hjertefeil på Sentralsjukehuset i Gdansk. Kontoen 1820.08.55651 blir likevel stående permanent fordi solidaritetsgruppa vil fortsette samarbeidet med polske institusjoner. Innsamlede midler går ikke til administrasjon eller frakt, kun til utstyr til sjuke og handikapede i Polen.

MUSEUM: Auschwitz er h

100392

AU

— der t

Et brutalt møte med den plasen på jorda som mer enn noen annen forteller om mennesket bunnløse ondskap.

SCHWITZ

tid ikke leger noen sår

AV
ODDVAR ØIEREN

Vi er Solidaritetsgruppa ved Elverum Folkehøgskule. Vi har kjørt fra Elverum, tvers gjennom Polen ned til Auschwitz. Omtrent samme ruta som de norske jødene ble fraktet. På vegen nedover har vi sett mye lidelse. Uverdige forhold for gamle og unge mennesker på institusjoner i Polen. Vi er slitne, men føler oss forberedt på å møte Auschwitz. Vi har lest bøker, snakket om konsentrasjonsleirene. Noen har sett filmglimt herfra.

Likevel... Auschwitz rammer

oss alle i mellomgolvet med en styrke vi er totalt uforberedt på. Det er en gruffull, vond og kvalmende opplevelse. Men det er likevel en vond opplevelse vi trenger — vi som har vokst opp etter 2. verdenskrig, dessertbarn og videovoldbarnebarn.

Det er langt på dag da vi etter mye leting og omkjøring endelig kjører inn i Auschwitz. Vi har lest og lært og tror vi er forberedt. Hele konsentrasjonsleirkomplekset som ble styrt her fra Auschwitz I, besto av 44 leirer. Den største var Auschwitz II eller «Birkenau». I dette området ble et sted mellom to og fire millioner mennesker, de fleste jøder, pint

ihjel. At ett menneske blir drept er en tragedie.

At 40 mennesker blir myrdet er en katastrofe.

At fire millioner blir myrdet er statistikk.

Tall og statistikk når aldri mellomgolvet. De forblir oppe i hodet. Derfor er Auschwitz I bygd opp igjen som et museum. Vi kan gå inn i bygningene, vi kan sanse og fornemme skyggene av livet og døden her under krigen.

Vi fryser på ryggen da vi går inn i bygningen hvor fangenes hverdagsliv er framstilt. Bildene og tingene taler. Rommet er kaldt.

Vi begynner å skjelve da vi

kommer til blokka med oppholds- og sanitærforhold.

Vi har ikke mer å gå på da vi kommer til utryddelsesblokka, og møter et hav av menneskehår. Et berg av barberkoster og skobørster. Bak hver eneste er en menneskeskjebne. Stumme ser vi fjellet av de tomme giftgassboksene som inneholdt den drepende «Zyklon B».

Plutselig begynner fantasien vår å forestille seg livet her. Og tallene og statistikken får ansikter. Tusenvis av virkelige ansikter stirrer på oss, barberte hoder med fangenummer og navn roper til oss fra veggene. Vi må ut.

Neste blokk er fengeleiet og tor-

turkamrene. De fleste av oss orker ikke å gå inn der. Hudløse går vi forbi plasser der 20.000 kvinner og barn ble skutt, videre forbi galgene og avkledningsrommene, gasskamrene og krematoriet.

Tiden leger alle sår, heter det så fint.

Det er ikke sant. Det må ikke være sant.

Vi må ikke glemme Auschwitz. Vi må stadig fortelle våre barn og våre unge hva rasisme og fascisme er. Hver eneste ny generasjon må vitne med til Auschwitz.

Den følger måten å forhindre et nytt Auschwitz på, er stadig å minne om det.

itt museum for å hjelpe oss å huske historien.